

BUDOUCNOST CÍRKVE

Proslov Svatého otce Františka k účastníkům „Euromootu“
- Mezinárodní unie evropských skautů -
papež František

Pôstna bdelosť -
Peter Dufka SJ

Citová zrelosť II. -
Peter Dufka SJ

Mládež v konfrontaci generací -
Petr Sak

**S radostí budete čerpat
vodu z pramenů spásy** -
Mons. Jan Vokál

1
březen
2020

EDITORIAL

Vážení a milí čtenáři,

po delší době Vás vítám u nového čísla časopisu Budoucnost církve.

V tomto čísle se vícekrát zamýšlíme nad dobrým prožitím doby postní, která právě začíná.

Nechme se inspirovat promluvou papeže Františka, kterou měl k Evropským skautům. „*Podívejte se na své ruce: jsou k tomu, aby stavěly, aby sloužily, aby darovaly a aby dávaly dalším.*“

Jak být dobrým duchovním průvodcem nám radí Peter Dufka SJ.

13. - 20. září 2020 proběhne v Budapešti Eucharistický kongres. Mons. Jan Vokál nám píše první slova zamyšlení k této události.

V případě, že máte jakékoli připomínky či postřehy k časopisu, pište na mail: mladez@cirkev.cz. Budeme vděčni za vaši zpětnou vazbu.

Těším se na setkání s vámi u dalšího čísla.

Veronika Lehrlová

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorační mládeže. Ročník XXVII., číslo 1.

Vychází 5x ročně.

Vydává: Asociace křesťanských spolků mládeže, z.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakční rada: SCS. Lic. Kateřina Regendová, P. ThDr. Jan Balík, PhD., P. Mgr. Roman Kubín.

Šéfredaktor: P. Mgr. Kamil Strak

Redakce: Veronika Lehrlová, Marie Světníčková, Vojtěch Orlík a Kristýna Garguláková.

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz.

Grafika: Martin Vocet

Grafika obsahu a sazba: František Ettler

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Editorial.....	2
Úvodník	3
Proslov Svatého otce Františka k účastníkům „Euromootu“ - Mezinárodní unie evropských skautů	5
Půstna bdelost'.....	8
Citová zrelost II.	12
Mládež v konfrontaci generací	15
S radostí budete čerpat vodu z pramenů spásy.....	31
Ředitel Sekce pro mládež ČBK odpovídá na otázku	33
Tyden modliteb za mládež.....	34
Nakladatelství Paulínky.....	35

ÚVODNÍK

Milí,

popelční středou jsme začali 40 denní přípravu na Velikonoce, tzv. období půstu. A já bych se rád s vámi v tomto úvodníku zamyslel nad významem postu.

Půst je od slova pustit. A P. Petr Prokop Siostrzonek v jedné své knize uvádí hezký příklad: *Víte, jak černošští domorodci chytají opice? Velmi důvtipně. Ke stromu přivážou kožený pytlík s rýží, oblíbenou potravou opic. Otvor pytlíku je tak úzký, že jím projde jen otevřená dlaň opice. Ta když ucítí, že je v pytlíku rýže, nabere do dlaně co nejvíce. Ale následuje zrada: sevřená dlaň s rýží neprojde úzkým otvorem! V té chvíli se právě objeví skrytý domo-*

rodec – opice se snaží vysvobodit, ale marně. A přece stačilo jenom otevřít dlaň a pustit rýži a dlaň by otvorem v pohodě prošla.

Kolik životních patálií si způsobujeme jenom tím, že se křečovitě držíme věcí, bez kterých si myslíme, že nemůžeme zdánlivě žít? A přitom se jich stačí jenom pustit.

Když se postíme - pustíme, stáváme se nezávislími na věcech tohoto světa. Neděláme to proto, že jimi pohrdáme, ale abychom si právě udrželi radost z jejich užívání. Postit se, umět se zapřít v nějaké činnosti, umrtvovat svoje ego, obětovat se třeba pro druhé je velmi užitečné pro náš osobní duchovní růst.

Postit se neznamená nutně nejíst maso, jak často máme spojeno s pátkem, ale půst hlavně znamená, abychom se naučili a dokázali ovládat svou vůli, své návyky, které nás mohou svést ke zbytečnému lenošení, mrhaní času.

Půst je také o otevření svého srdce pro potřeby druhých, svých bližních. Půst je dokonce i o tom, umět se naučit přijmout bolesti, nemoci, nepříjemné lidi, které potkáváme a dokonce i to, že dokážu plnit dobře své stavovské povinnosti – jako učitel,

kněz, rodič, student - to je taky určitá forma postu a sebezapření.

Doba postní nám rovněž dává možnost uvědomit si, kde jsem a kam směřuji svůj život. Máme možnost se zastavit, abychom obnovili *vnitřní sílu, sny, nadšení, naději a velkorysost.* (CHV 20)

Přeji sobě i vám, ať těchto 40 dní je dobře prožitou přípravou na Velikonoce.

o. Václav Rylko, kaplan na DSM Stará Ves n./O.

PROSLOV SVATÉHO OTCE FRANTIŠKA K ÚČASTNÍKŮM „EUROMOOTU“ - MEZINÁRODNÍ UNIE EVROPSKÝCH SKATŮ

papež František

Děkuji panu kardinálovi Angelu Bagnascovi za jeho slova a děkuji také vám všem, že jste tu, že jste podnikli dlouhou cestu, abyste sem přišli! Ušli jste kus cesty. Určitě jste i trochu unavení. Ale jednou věcí jsem si naprosto jist: že se uvnitř cítíte svobodnější než dřív. Tím jsem si jist. A co z toho můžeme odvodit? Že svobodu získáváme na cestě, nemůžeme si ji koupit v obchodním domě. Získáváme ji na cestě. Svoboda za námi nepřijde, když se zavřeme s mobilem ve svém pokoji, nebo když jsme trochu „v rauši“, abychom utekly od reality. Nikoli, svoboda přichází na cestě, krok za krokem, kde jdeme s ostatními, nikdy sami.

Vaše cesta měla pět etap – pět setkání s velkými světci, kteří v různých etapách dějin procházeli Evropou: Pavel z Tarsu, Benedikt z Nursie, Cyril a Metoděj, František z Assisi, Kateřina Sienská. Co měli společného tito lidé, tito světci? Neočekávali nic od života nebo od druhých, ale uvěřili Bohu a riskli to, dali se všanc, dali se na cestu, aby si splnili své velké sny, které jsou po staletích prospěšné i pro nás, pro všechny. Darovali svůj život, nenechali si ho pro sebe. Po těchto pěti setkáních bych vám chtěl předat pět slov. Prožili jste pět setkání, já bych vám rád předal pět slov. Nejsou to má slova, ale slova evangelia. Evangelium vás provázelo na vaší cestě a je dobré, abyste ho měli pořád u sebe, jako svou navigaci. Evangelium je opravdová navigace na cestu životem. Otevírejte ho každý den, protože evangelium je mapa pro život. A teď těch pět slov, je to pět slov, snadno zapamatova-

telných: „Dávejte a bude vám dáno.“ (srov. Lk 6,38). „Dávejte a bude vám dáno.“ Pět slov - poselství, životní program. Jednoduchá slova, která vytyčují jasný směr: Dávejte a bude vám dáno.

Především – „dávejte“. Dnes se především myslí na to, abychom měli. Lidé jsou zvyklejší natahovat ruku než něco nabízet: ne „darovat“, ale „mít“, ne toto gesto. Dnes se především myslí na to, abychom měli. Mnozí žijí s jediným cílem – mít to, co se jim líbí. Nikdy ale nejsou spokojeni, protože když něco máme, chceme pořád něco víc a víc, pořád dokola bez konce. Kdo chce „mít“, nikdy se nenasytí. Čím víc máme, tím víc hladovíme po něčem dalším, chuť mít něco dalšího. Ale nenacházíme to, co nám dělá dobře u srdce. Srdce se trénuje nikoli tím, když „vlastní“, ale tím, když „dává“. Hodně majetku srdce zatěžuje, naše

srdce ztěžkne, zesvětští. Dar srdci ulehčuje. Je to každodenní trénink. Proto Ježíš bere za výchozí bod nikoli „mít“, ale „dát“: *dávejte*, tedy začněte a dejte všanc život! Dát, znamená vstát z křesla, z pohodlí, které nás uzavírá do sebe, a vydat se na cestu. Dávat, znamená přestat život jen „přežívat“, ale vytáhnout do „boje“, abychom světu dali trochu dobra. Prosím vás, neodložte svůj život na noční stolek, nespokojte se s tím, že ho prosedíte u televize, nevěřte tomu, že šťastnými vás udělá další „apka“. „Ty nejkrásnější sny se dosahují naději, trpělivostí, úsilím, pokud se zřekneme úspěšnosti.“ (srov. exhortace *Christus vivit*, 142). Bůh vás na této cestě provází a fandí vám, abyste ze sebe dali to nejlepší. Pak je tu ještě další věc: v touze po majetku se odosobňujeme – ztrácíme svou originalitu. Stává se fotokopii. Ale Bůh nás stvořil každého jako originál, se jménem. Jak říkával šestnáctiletý Carlo Acutis: Neudělejme ze své originality fotokopii. Kolik dnešních mladých lidí, a je to smutné, jsou fotokopii, ztratili originalitu a kopírují identitu jakéhokoli jiného originálu. Řekneš: „Dobře, dám ze sebe to nejlepší, ale kolem sebe vidí, jak mnozí na všechno kašlou, spousta lidí myslí jen na sebe. Nebudu vypadat jako naivka a neprodělám na tom? Když budu dávat, nebudu vypadat jako naivka, kterému se budou všichni akorát smát?“ Ne. Rád bych ti řekl toto: Věř Ježíšovi. Věř Ježíšovi. Řekl: *dávejte* a hned poté: *a bude vám dáno*. Bůh je Otec a dá vám víc, než si dokážete představit. Nenechá vás s prázdnýma rukama. Když se zdá, že ti něco bere, je to jen proto, aby udělal místo, aby ti mohl dát něco více a lepšího, abys mohl jít po cestě dopředu. Osvobodí tě od falešných slibů konzumizmu, aby tě osvobodil uvnitř. Ježíš ti dá

štěstí v nitru, ne vnější, žádný „make up“, dá ti vnitřní krásu, ne povrchní! Dá Ti to, co ti nemůže dát žádná věc. Nejnovější smartphone, rychlejší auto, oblečení podle poslední módy – kromě toho, že ti to nikdy nebude stačit, ti nikdy neudělají radost z toho, že jsi milován a radost z toho, že můžeš milovat. To je opravdová radost: milovat a být milován.

První věc – dávat. To je tajemství života. Víte proč? Protože život je velice speciální: „Chci mít svůj život, co mám udělat?“ Život máme jenom tehdy, když ho darujeme, když ho darujeme. Tak budeš mít život! Můžeš říci: „I když dám ze sebe to nejlepší, nic kolem se nezlepší.“ Není to pravda. Víš proč? Protože jsi jedinečný. Nikdo na světě nemůže dát světu to, co mu máš dát ty. To samé řekl někdo Matce Tereze z Kalkaty: „Ale vy jste řeholnice, děláte to všechno pro chudé, pro umírající... Děláte spoustu pěkných věcí... Jaký to ale má význam pro tak pohanský, ateistický, špatný svět, kde je tolik válek?“ Ona odpověděla: „Je to další kapka v moři. Když ji nedám já, nedá ji nikdo.“ Nikdo nemůže dát to, co jedině já můžu dát. Nikdo nemůže dát světu to, co mu máš dát ty! Každý z vás je jedinečný a v Božích očích vzácný! Prosím, nikdy na to nezapomeňte. Jste vzácní pro církve, jste vzácní pro mě. Chtěl bych říci každému z vás: Pro mě jsi vzácný. Pro Boha jsi vzácný. Pokaždé, když se setkáte, bylo by pěkné od srdce říct každému: „Ty jsi vzácný, ty jsi vzácný...“ Tolik k daru. I vůči druhým platí Ježíšova výzva: *Dávejte a dostanete*. Líbí se mi, co ve svém skautském jazyce nazýváte *slib*, tedy okamžik, kdy se rozhodnete udělat ze služby svůj životní styl. Otevřít se druhému, žít proto, abychom mu prokazovali dobro – abych to

řekl vašimi slovy – *skautské bratrství*: když budete takto žít, *dostanete*. Ano, protože když budete stavět mosty k druhým, uvidíte, jak jdou druzí po mostě k vám. Když ale zůstaneme sami, budeme jen bloumat a ztrácet se ve výplodech své fantazie, nikam to v životě nedotáhneme. Takový život, než se stačí rozvinout, jen proplyne jako voda mezi prsty. Podívejte se na své ruce: jsou k tomu, aby stavěly, aby sloužily, aby darovaly a aby dávaly dalším. Řekněte si: „*I care*“ - na druhém mi záleží.

Dávejte a bude vám dáno platí i vůči přírodě. Když ji budeme nadále zneužívat, dá nám pořádnou lekci. A už to vidíme. Pokud o ni začneme pečovat, budeme mít domov i v budoucnu. Na svých cestách jste putovali přírodou, a to je pěkné. Všimli jste si, že příroda nemá hranice? Příroda nemá hranice: je všech, je pro všechny. Rostliny, lesy, zvířata rostou bez hranic, bez celnic. Tvorstvo je jako otevřená kniha, ze které můžeme vyčíst vzácné ponaučení: jsme na světě, abychom se setkávali s druhými, abychom vytvářeli společenství, protože všichni jsme propojeni. Příroda je tu, aby nás spojovala s Bohem a mezi námi navzájem, je to *Boží sociální síť*. Ale když budeme plni předsudků vůči ostatním, plni prefabrikovaných myšlenek, uvidíme jen bariéry a hranice. Když se ale začneme s druhým *setkávat*, s jeho příběhem, s jeho záležitostmi, objevíme bratra, se kterým můžeme žít ve společném domě, v přírodě, které nemá hranice.

Milí přátelé, došli jste až sem s mottem *Parate viam Domini*. Povzbuzuji vás k tomu, abyste připravovali cestu Pánu všude, kde jste. Pánovu cestu poznáte snadno: je to ta, jejímž smyslem je dar, který rozvíjí svět, nikoli majetek, který nás vrací zpět.

Nezapomeňte – to přináší majetek – to přináší dar. Vlastnění vrací zpět. Dar tě posouvá dopředu. Když si vybereš cestu daru, stáváš se *aktivním občanem*, jak říkával váš zakladatel Baden Powell. A dnes je to velice důležité, Pán nehledá jen dobré lidi, nejen ty, ale Pán hledá lidi, kteří dělají dobro! Také láska k Evropě, která vás spojuje, nepožaduje jen pozorné pozorovatele, ale aktivní stavitele: stavitele smířené a integrované společnosti, kteří vybudují obnovenou Evropu; nikoli strážkyni prostoru, ale iniciátorku setkání. Evropa se potřebuje setkávat. Vy, roveři a rangers z celé Evropy máte tento historický úkol. Svou cestou a svými sny už vytváříte ducha Evropy. Symbolem skautů je lilie. Je to symbol, který na starobylých námořních mapách a buzolách označuje sever. Připomíná, že skauting chce utvářet lidi, kteří otevírají cestu vzhůru a udržují správný směr, směr dobra. Nezapomeňte: dávejte, stále, stále. Ne touha - „vlastnit“ – ta tě vrací zpět: *Dávejte a dostanete*. Dar vás naplní radostí. Milí evropští rangers a roveři, přeji vám, abyste byli průkopníky na cestě daru, průkopníky na této cestě. *Dávejte a dostanete*. Děkuji vám, prosím, modlete se za mě a přeji vám šťastnou cestu!

PÔSTNA BDELOSŤ

Peter Dufka SJ

Milí priatelia, nech nás rady Evagria Pontica a Jána Kassiana sprevádzajú celým pôstnym obdobím, aby sme sa na jeho konci mohli tešiť z duchovného ovocia pôstu, bdlosti a indiferencie.

Je bežnou vecou, že človek, ktorý prekročil istú vekovú hranicu, si potrebuje z času na čas prekontrolovať svoj zdravotný stav a absolvovať niekoľko vyšetrení, aby sa ubezpečil, že všetky dôležité orgány pracujú v norme. Keby sa takáto preventívna kontrola dlhodobo zanedbávala, hrozilo by, že prípadná dysfunkcia alebo začínajúca choroba prerastie do vážneho ochorenia. Doteraz mám v živej pamäti prípad mladej ženy, ktorá odmietala takéto preventívne kontroly i napriek tomu, že cítila bolesti. Interpretovala ich len ako reumu, zdedenú po rodičoch. Keď sa ju podarilo presvedčiť absolvovať vyšetrenie, bolo už neskoro. O šesť mesiacov zomrela na rakovinu kostí.

Aj v duchovnom živote je to podobné. Z času na čas treba skontrolovať náš duchovný stav a ubezpečiť sa, či sa v našom vnútri nenachádzajú zárodoky vážneho duchovného ochorenia. Evagrius Ponticus a Ján Kassián hovoria o tom, že tieto zárodoky duchovných chorôb majú svoj pôvod v pokúšaní zlého ducha, ktorý má svoju taktiku, ako sa postupne zmocniť človeka. Obaja sa zhodujú v tom, že zlý duch pokúšaním narúša prirodzené potreby človeka tak, že ich znásobí do rozmerov vášne a žiadostivosti. Hovoria o ôsmich oblastiach. My si však všimneme len tri z nich.

1. Prvou z napadaných oblastí je prirodzená potreba jedla, ktorú chce pookušíteľ znásobiť na obžerstvo a mlsnosť. Evagrius Ponticus hovorí, že nie náhodou je to prvá z oblastí, na ktorú nepriateľ našej duše útočí. Množstvo vybraných jedál nesýti podľa neho len telo, ale i zmyselnosť a túžbu po peniazoch. Podobne ako oblak zatieni ju paprsky slnka, tak presýtenosť zatieni ju myseľ človeka.

Aj Ján Kassián je presvedčený o tom, že striedmosť v jedení súvisí s čistotou tela, reči, myšlienok a citov. Podľa neho sa však nedá predpísať a ani zadefinovať množstvo a kvalita jedál pre jednotlivé osoby. Z dôvodov rôzneho veku, chorôb a fyzickej dispozície odporúča nepredpisovať v oblasti postu nič konkrétne, ale dáva všeobecné odporúčenie striedmosti. Radí, aby sa každý človek vyhýbal presýtenosti. Nebol zástancom veľkých postov, ale na dosiahnutie duchovnej bdlosti odporúčal každodenný post. Tak, ako by nemala chýbať v našom živote každodenná modlitba, tak by tam nemalo chýbať drobné sebazaprenie v tejto oblasti. Jeho základné pravidlo zdržanlivosti znie: „Nenechať sa oklamať pocitom plného žalúdka a ani pritiahnúť príjemnosťou chuti.“ Odporúčal vyhýbať sa dvom extrémom: prílišnému postu a nadmierne mu jedeniu. Podľa jeho názoru sa človek

oberie o duchovnú bdelosť a vnímavosť rovnako prílišným postom, pretože telo zoslabne, ako aj nadmerným jedením. Hovorí o tom, že myseľ človeka sa neopije len vínom, ale i presýtenosťou. Jedlo by sme teda podľa Kassiana mali užívať podľa zásady „natolko - nakolko“. Natolko a v takej miere ho prijímať, nakolko si to vyžaduje naše zdravie a naša fyzická konštrukcia. Natolko sa ho máme zriekať, nakolko v nás vzbudzuje mlsnosť, chtivosť a žiadostivosť.

2. Druhou z prirodzených oblastí človeka, ktorú chce pokúšiteľ priviesť do vášnivej podoby, je túžba po rodine a potomstve. Evagrius Ponticus preto varuje pred duchom nečistoty, ktorý ako choroba zachváti celého človeka. Na jeho objasnenie používa drobné obrazy svojich čias. Nečisté myšlienky sú podľa neho ako jedovatý šíp. Nielenže zraní telo, ale ho otrávi. Infikuje jed do celého organizmu. Nečistá myšlienka je nebezpečnejšia ako oheň. Lebo keď sa človek priblíži k ohňu, cíti páľavu a spontánne sa vzdiali. Ale nečisté myšlienky sprevádzajú príjemné pocity, od ktorých nie je ľahké odísť a vzdialiť sa. Hovorí, že tak, ako olej lampy živí oheň, ktorý horí, tak nečisté myšlienky živia žiadostivosť tela. Evagrius Ponticus dáva i niekoľko celkom praktických rád: „Nezaoberaj sa dlho zlými - nečistými myšlienkami a nevracaj sa k obrazu, ktorý ti priniesli. Ako prišli, tak ich nechaj rýchlo odísť. Ak to neurobíš, zapália v tebe oheň žiadostivosti, ktorý ťa spáli skôr, ako sa nazdáš. Malá iskra je schopná zapáliť veľký oheň, ak je v prostredí suchého klestí.“ Tak je to i s človekom citlivým na tieto myšlienky. Maličký podnet v ňom vyvolá vzbĺknutie veľkého ohňa.

Ján Kassián veľmi často zdôrazňoval slovíčko *bdelosť*. Často opakoval: „Všetku svo-

ju bdelosť zameraj na stráženie svojich očí, ale nemešiu bdelosť venuj stráženiu svojho vlastného srdca.“ Tu dokonca odporúča niekoľko rád. Pri pokúšeniach, ktorým sa nikto z nás nevyhne, hovoril, že niekedy má význam venovať istý čas pozorovaniu stratégie nepriateľa našej duše, aby sme ju lepšie poznali a vedeli čeliť ďalším nebezpečenstvám. Takto potom môžeme poznať taktiku nepriateľa, podobne ako poznáme tvrdý predmet, ktorý sa odtlačí do mäkkej hmoty. Pri nečistých myšlienkach však treba vždy konať veľmi radikálne. Treba ich jednoducho hneď odhodiť bez toho, aby sme sa nimi zaoberali alebo ich hlbšie skúmali. K tomuto okamžitému prerušeniu nám môže pomôcť strelná modlitba, alebo dokonca nejaká práca či stretnutie.

3. Tretím nebezpečenstvom je prirodzená potreba istého materiálneho zabezpečenia. Aj túto prirodzenosť diabol narúša a dáva jej prerásť do nezriadenej túžby po majetku a peniazoch. Láska k peniazom je podľa Evagria koreňom každého zla. Výraz „koreň zla“ nepoužíva náhodou. Ovocie, ktoré oberáme zo stromu, sa nachádza na konári, ktorý vychádza z koreňa. Ak je ovocie zlé, nestačí odrezať konár, lebo on opäť vyrastie. Celý koreň takéhoto stromu je zlý. Tak je to i s lakomstvom a túžbou po peniazoch. Nestačí z času na čas niečo podarovať a tváriť sa pri tom veľkodušne. Je potrebné pestovať nenaviazanosť a istú slobodu od vecí. Svätý Ignác neskôr na označenie tejto nenaviazanosti na veci používa slovíčko indiferencia. Hovorí o používaní vecí už spomínaným spôsobom: „natolko - nakolko“. Užívať ich len natolko, nakolko človeku pomáhajú dosiahnuť cieľ, pre ktorý je stvorený, ale natolko sa ich zriecť, nakolko mu v dosahovaní tohto cieľa prekážajú. Indife-

rencia môže chýbať aj reholnej sestre, ktorá vlastní len minimum osobných vecí, ak je na ne úzkostlivo naviazaná. Naopak môže ju mať človek, ktorý síce disponuje veľkým množstvom peňazí a vozí sa v luxusnom aute, avšak ak treba, vie sa toho všetkého vzdať s ľahkým úsmevom.

Teraz si skúsme všimnúť ich ďalšie tri rady, ktoré nám môžu prispieť ku kompletnejšej príprave na Veľkonočné sviatky.

1. Eliminovať lenivosť. Lenivosť je podľa Evagria niečo neprirodzené, pretože v prírode nemožno pozorovať nič podobné. Tam platí zákon silnejšieho a bez minimálneho pričinenia nikto nič nedostane. Všíma si však i duchovné dôsledky tohto nedostatku. Tak, ako sa vietor pohráva s ľahkými mrakmi, tak sa pohráva diabol s dušou lenivého človeka. Ona totiž nie je schopná odolávať takmer žiadnym pokušeniam. Diabol ju zavanie tam, kam sám chce, pretože nekladie žiadny odpor. Podobne ako strom, ktorý je opakovane presadený, nikdy neprinesie úrodu, tak je to i s lenivým človekom. Svoju lenivosť rád zakrýva častou zmenou miesta. Je totiž podstatne zameraný na veci príjemné a nie užitočné.

Evagrio pozoruje, ako je potrebná istá stabilita na to, aby človek sám seba dobre poznal a aby pravdivo vnímal okolie. Ako príklad používa obyčajný pohár so zakalenou vodou. Na to, aby sa drobné nečistoty usadili na dne pohára a voda sa takto stala priezračnou, musí stáť na jednom mieste. Podobne je potrebná i istá stabilita miesta pre človeka, ktorý chce usporiadať svoje vlastné vnútro. Nie náhodou sa duchovné cvičenia začínajú mlčaním na stabilnom

mieste, kde sa má človek možnosť v pokoji zahľadieť do svojho vlastného vnútra.

Vtipne poznamenáva, že tak ako zoslabnutý, chorý človek nie je schopný uniesť ťažký batoh, podobne i lenivý človek nie je schopný plniť Božiu vôľu. Lenivému človeku radí, aby sa učil vytrvalosti, pozornosti a bázni Božej. Pri každej práci by si mal stanoviť istú mieru a neopustiť ju skôr, než ju nedokončí. Má sa vytrvalo modliť a duch lenivosti podľa Evagria celkom isto zmizne.

Ján Kassián lenivosť často spája so smútkom a s tým, že sa k nej ľahko pridruží záujem o lacné kuriozity, pikantnosti a nedostatok disciplíny. I preto sa v rôznych kresťanských komunitách vždy dbalo na správne využívanie času. Práca totiž nie je len prostriedok na nadobúdanie materiálnych hodnôt, ale prostriedok na duchovný rast. Veď i prácou máme účasť na Božom stvoriteľskom diele.

Prácou sa akosi približujeme k samotnému Ježišovi, ktorý hovorí: „*Môj otec pracuje, i ja pracujem*“ (porov. Jn 5, 17). Okrem tejto účasti môže mať práca i účinok istej ochrany proti nepriateľovi našej duše. Veď nie náhodou naša ľudová múdrosť hovorí, že „záhaľka je poduška hriechu“. *Ján Kassián* dokonca dodáva, že pracujúceho človeka napáda iba jeden démon, ale na lenivca útočia celé desiatky.

2. Ďalšou oblasťou, na ktorú upozorňujú obaja spomínaní autori, je povýšencstvo a pocit nadradenosti. Obaja hovoria, že je to nerozumná vášeň, ktorá sa veľmi ľahko zmieša s každým dokonalejším dielom a okamžite ho anuluje. Všetky čnosti sa stanú v jej prítomnosti tak neviditeľnými a bezvýznamnými, ako sú písmená napísa-

né do vody. Podobne ako popínavé rastliny obopínajú celý strom, rastú spolu s ním a nakoniec ho udusia, tak je to i s namyšlenosťou a pýchou. Vedia zadusiť, zničiť a znehodnotiť všetko dobré.

Každá čnosť, ktorá podľa Evagria príde do kontaktu s nadradenosťou, okamžite stráca svoju hodnotu podobne, ako je to so zrelým hroznom, ktoré padne na zem a poškodí sa. I modlitba povýšeného človeka stráca na hodnote. Tak, ako kamenky vyhadzované smerom k nebu gravitácia opäť vráti na zem, podobne je to i s modlitbou človeka, ktorý sa chce páčiť ľuďom. K Bohu sa nedostane, ale zostane na zemi. Nadradenosť sa dokáže infiltrovať do všetkých čností a je nenápadne ukrytá aj v niektorých charitatívnych, ba dokonca duchovných aktivitách.

Opakom povýšenectva je skromnosť. Na jej vyjadrenie Evagrio používa niekoľko obrazov z prírody. Všíma si, ako sa plný klas kloní k zemi a poznamenáva, že pokora takto usmerňuje myseľ človeka k Bohu. Na ochranu ovocných stromov sa už oddávna používali palice, ktoré podopierali konáre plné ovocia. I tento obraz si prepožičiava na to, aby vyjadril bázeň Božiu, ktorá podopiera každú čnosť. Reč pokorného človeka je ako liek pre dušu, avšak reč pyšného je preplnená aroganciou. Kassián si všíma, ako tento duch nadradenosti napáda osoby pôsobiace v duchovnej oblasti. Preto odporúča nad ním bdieť a strážiť si zdravý postoj pokory.

3. Ako tretiu radu obaja autori odporúčajú **eliminovať hnev**. Hnev podľa Evagria úplne zaslepuje človeka a často ho oberá o zdravý rozum. I na jeho analýzu používa niekoľko prirovnaní z prírody. Ho-

vorí, že tak ako oblak zvyšuje tlak v ovzduší a prináša ťažkú atmosféru, tak hnev zaťažuje srdce človeka. A tak ako oblak zatienuje paprsky slnka, tak hnev zatemňuje zdravý rozum človeka. Je takmer úplne nemožná účinná modlitba človeka, ktorý sa hnevá. Na to, aby sa myseľ priblížila k Bohu, potrebuje vnútorný pokoj, podobne ako ryby pokojnú vodu.

Hnev je nielen v priamom protiklade s modlitbou, ale podľa Evagria úplne znemožňuje správne rozhodovanie. I sv. Ignác o mnoho storočí neskôr konštatuje, že človek sa v stave vnútorného nepokoja a hnevu vždy rozhodne zle. Je to jednoduché preto, lebo sa rozhoduje pod vplyvom zlého ducha, ktorému sa hnevom otvára.

Ján Kassián neustále zdôrazňuje niečo, čo by sme dnes nazvali psychohygienou človeka. Na to, aby zdôraznil potrebu každodenného odpustenia na konci dňa, využíva vetu zo Svätého písma: „*Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom a nedávajte príležitosť diablovi*“ (Ef 4, 26). Je prekvapivý, ako práve myšlienky hnevu deformujú vnútro človeka i počas spánku.

Milí priatelia, nech nás rady Evagria Pontica a Jána Kassiána sprevádzajú v pôstnom období, aby sme takto pripravili naše srdce na prežívanie radosti z Kristovho zmŕtvychvstania.

CITOVÁ ZRELOSŤ II.

Peter Dufka SJ

Navazujeme na článok o vlastnostiach duchovného prívodcu z čísla 1/2018

Zo skúsenosti vieme, že s najinteligentnejšími osobami sa nám nespoľupracuje vždy najlepšie. Títo ľudia obyčajne nevytvárajú ľahko priateľstvá. Zvláštne je i to, že osoby, ktoré skončili vysokú školu s červeným diplomom, sa do pracovného kolektívu nezaradia vždy najlepšie a vysoký intelekt je len veľmi málo nápomocný pri prekonávaní životných alebo manželských kríz. Jestvuje celá séria dôležitých vlastností človeka, ktoré s jeho intelektom priamo nesúvisia, ale ktoré sú pre duchovný a duševný život veľmi potrebné. Ide o aspekty citovej zrelosti, ktorými sú sebakontrola, vytrvalosť, empatia a ďalšie. Od roku 1995 sa na označenie týchto kvalít človeka používa i výraz emocionálna inteligencia. Daniel Goleman, americký psychológ, spisovateľ a žurnalista, ju definuje takto: „*Emocionálna inteligencia je schopnosť človeka správne motivovať seba samého, schopnosť vytrvať v dosahovaní istého cieľa i napriek ťažkostiam a kontrolovať podnety i impulzy svojho vlastného vnútra.*“ Podľa Golemana emocionálnu inteligenciu možno skoncentrovať do piatich elementov: poznanie seba samého, schopnosť byť pánom seba samého, motivácia, empatia a schopnosť vytvárať hlboké vzťahy.

Táto emocionálna schopnosť človeka je do istej miery vrodená a prvé skúsenosti s ňou má dieťa ešte pred narodením. Na

druhej strane sú tieto emócie i ovocím výchovy a návykov, ktoré nekončia detským vekom, ale celý život ich človek môže zvelaďovať. Skúsme si ich všimnúť trochu bližšie.

1. Poznanie seba samého. Sem patrí predovšetkým poznanie svojich vlastných pocitov a emócií. Odkiaľ prichádzajú, aký je ich pôvod a čo vo mne spôsobujú. Táto schopnosť zachytiť a správne identifikovať pocit hneď v prvom momente ako sa objaví, je známa už z prvých storočí kresťanstva. Duchovní autori v emóciách videli niečo oveľa hlbšie, ako len príjemný alebo nepríjemný pocit. Zachytávali v nich prítomnosť dobrého alebo zlého ducha. Svätý Ignác, ktorý bol odborníkom v oblasti rozlišovania duchov, podotýka, že my si často ani nevšimneme pocity, ktoré sa v nás vynoria, a už vôbec im neprisújeme duchovnú potenciú. Hovorí o potrebe všimnúť si ich, analyzovať podľa ich pôvodu a osvojiť si ich, alebo natrvalo odstrániť.

2. Vláda nad sebou samým. Predpokladá nielen poznanie, ale i vládu a kontrolu našich pocitov takým spôsobom, že jasne poznáme tie, ktoré sme si privlastnili, a ktoré nie. Sviatosť krstu nás robí účastnými na moci Krista kráľa, proroka a kňaza. Viacerí autori charakterizujú rozmer citovej zrelosti vládou nad sebou samým. Je to výsada kráľa, ktorý panuje nie nad iný-

mi, ale predovšetkým nad sebou samým. Je pánom nielen rozhodnutí, ale i pocitov, ktoré nechá na seba pôsobiť, a ktoré nie. V tejto súvislosti je dobre spomenúť, ako sa v nás rodia čnosti a ako vznikajú zlozvyky. Každá prirodzená čnosť na začiatku stojí človeka veľa námahy, kontroly a ovládania, ale neskôr sa stane akoby jeho druhou prirodzenosťou a človek si počína čnostne takmer automaticky. S nečnosťami a zlozvykmi je to presne naopak. Sami sa akoby nalepia na človeka práve pre jeho nepozornosť, lenivosť a pohodlnosť. Ľahko si ich osvojí, veď ho nestoja žiadnu námahu. I oni sa po istom čase stanú akoby druhou prirodzenosťou človeka, ibaže ich účinok je úplne odlišný. Postupne ho deformujú a degradujú.

3. Správna motivácia. Je to schopnosť udržať si pozitívne emócie v takom štádiu, aby nás viedli k hodnotnému cieľu. Správna motivácia súvisí s eliminovaním deformujúcich impulzov. Ján Kasián už v piatom storočí na označenie týchto impulzov používa výraz *pokúšania zlého ducha* a rozlišuje medzi ôsmimi spôsobmi, ktorými sa akoby na spôsob impulzov dotýka duše človeka. Všetky emócie sú istými impulzmi k činom a ich účinnosť sa znásobuje predovšetkým v krízových momentoch. Samotné slovo *motivácia* súvisí s koreňom latinského slova *moveo*, čo znamená *pohybovať sa*. Do každého citu je takto v písanej túžba konať.

Kresťanstvu je cudzia akákoľvek falošná predstava osobnej dôležitosti, ale pravá pokora nemá mať nikdy podobu pochybovania a nedôvery voči sebe samému. Pokora je pravda o nás samotných a o našej závislosti na Bohu, ale i o daroch a schopnostiach, ktorými nás obdaroval. A tak správna motivácia má svoje miesto pri dosahovaní

duchovných, ale i profánnych výsledkov.

4. Empatia. Je to schopnosť zachytávať jemné signály, túžby a pocity iných. Túto schopnosť alebo neschopnosť ľudia veľmi rýchlo vycítia hlavne pri duchovnom vedení, ale i pri sviatosti zmierenia. Všetci, ktorí pôsobia vo vedúcich úlohách, bez tejto schopnosti nevedia správne rozhodovať a usmerňovať podriadených. Neraz sa schopnosť rozumieť duši človeka nazýva i *umenie umení*. Podobá sa totiž rozvíjaniu umeleckého nadania, ktoré si vyžaduje veľa námahy a skúseností. Umenie rozumieť duši človeka a citlivo sa jej vedieť dotýkať je často ešte náročnejšie.

5. Schopnosť vytvárať hlboké vzťahy. Ide o vytváranie pozitívnych citov, ktoré nemajú len podobu príjemnosti, ale sú schopne konkrétnych činov, ba až obetí. Tieto city by mali charakterizovať medziľudské vzťahy a obyčajne dominujú medzi členmi rodiny. V roku 1993 v americkom štáte Alabama sa stalo vlakové nešťastie. Z poškodeného mosta sa vlak zrútil rovno do stredu rieky, pri čom zahynulo 47 ľudí. Medzi nimi i manželia Chaunceyovi. Reakciou oboch rodičov v prvom momente nešťastia bolo, že sa usilovali pomôcť svojej malej dcére Mary. Snažili sa urobiť všetko, aby ju zachránili. Pokiaľ sa vlak potápal a cez okno sa valil silný prúd vody, podarilo sa im vytlačiť ju cez toto okno záchranárom. Keď sa vlak úplne potopil, obaja zahynuli vo vlnách rieky.

Tento príbeh je obrazom rodičovskej lásky, ktorá ukazuje na moc citov a dosvedčuje silu altruistickej lásky. Obeta spomínaných rodičov je z racionálneho a prirodzeného hľadiska, kde dominuje princíp sebazáchovy, niečo nelogické. Avšak z cito-

vého hľadiska nie. Srdce človeka má totiž iné priority.

Milí priatelia, citová zrelosť vedie k správne mu vzťahu k nám samotným i k nášmu okoliu. Avšak vďaka nej môžeme pokročiť i vo vzťahu k Bohu a prežívať jeho prítomnosť i na citovej úrovni. Vďaka citovej zrelosti pravdy viery nezostanú len na úrovni katechetického poznania, ale dotknú sa i nášho srdca. Vstoupí charakter zážitku a skúsenosti. ci se setkáváme s typologií a charakteristikou generací; tichá generace, generace baby boomers, generace x, y, z, generace alfa a milenialové. Tyto generační názvy a k nim přiřazené

charakteristiky nalezneme nejen v novinářských článkách, ale také u společenskovečně vzdělaných autorů a můžeme je slyšet i na vědeckých konferencích. Tato módní „generační vlna“ je především výpovědí o současné metodologické pokleslosti. Při hledání původního pramene se ocitneme v uzavřeném kruhu vzájemných citací a parafrází, přičemž zcela absentuje metodika, jak autoři dospěli k jednotlivým atributům konkrétní generace a k její celkové charakteristice. Při pokračujícím hledání se na konci tunelu v mlze vynořují studie amerických autorů o amerických generacích, které byly publikovány před několika desetiletími.

MLÁDEŽ V KONFRONTACI GENERACÍ

Petr Sak

Mládež je specifická svou životní fází oproti střední a staré generaci, ale i ve srovnání s předchozími a následnými generacemi mládeže. Komparace je důležitým nástrojem poznání a také v tomto případě je možné svéráz stávající mládeže odhalovat srovnáváním s dřívějšími generacemi mládeže. První specifika mládeže vyplývá ze sociálních skutečností spojených s danou životní fází, ze specifické sociální pozice, sociálních rolí a sociálních statusů jejich jednotlivých členů a v úhrnu generace mládeže. Z toho vyplývá účast mládeže ve společenských procesech, které jsou dynamizací specifických rolí a pozice mládeže. Tak dochází k naplňování společenské funkce mládeže. Specifický sociální status a společenské funkce mládeže jsou víceméně konstantní v historii společnosti. Tato stabilita a konstantnost však není absolutní. V závislosti na proměnách a dynamice společnosti, funkce a sociální pozice mládeže osciluje kolem mimo-generační konstanty. Avšak ve srovnání s druhým specifikem mládeže se systémově jedná o mezigenerační konstantu.

Metodologie výzkumu generací

Porovnáním velké sociální skupiny ve stejné životní fázi se objeví odlišnosti, jejichž příčinou není skutečnost, že se jedná o mládež, ale oblast společnosti, v níž probíhají procesy socializace a sociálního zrání mladých jedinců a v úhrnu mladé generace a ve vztahu ke generaci má ontický charakter. V této oblasti společnosti dochází k průniku a k prolínání sociální skupiny, konkrétních společensko historických událostí a prostřednictvím sociálních jevů nově vyprofilované sociální skutečnosti. Dlouhodobá různorodá interakce mezi generačním subjektem a konkrétní sociální realitou vede ke zformování mládeže odpovídající dané společenské skutečnosti. Mládež a generace jsou produktem společnosti v konkrétních sociálně historických pod-

mínkách a existuje mezi nimi provázanost.

V následujících životních fázích je třeba rozlišovat generační podstatu a fenomény, které jsou onticky odvislé od dané životní fáze. Prostřednictvím generace mládeže poznáváme konkrétní společnost v časoprostorových souvislostech a z konkrétní společnosti lze vyvozovat charakteristiku mládeže a hledat vhled a porozumění této mládeži.

Pro zkoumání generací je nezbytný metavýzkum, čímž myslím výzkum, který není postaven na datech pouze jednoho výzkumu, ale analyzuje data a poznatky z více výzkumů vycházejících z časové řady výzkumu různých sociálních fenoménů tvořících kategorii generace.

V publicistice, ale i v odborné produkci

se setkáváme s typologií a charakteristikou generací; tichá generace, generace baby boomers, generace x, y, z, generace alfa a mileniálové. Tyto generační názvy a k nim přiřazené charakteristiky nalezneme nejen v novinářských článkách, ale také u společenskovedně vzdělaných autorů a můžeme je slyšet i na vědeckých konferencích. Tato módní „generační vlna“ je především výpovědí o současné metodologické pokleslosti. Při hledání původního pramene se ocitneme v uzavřeném kruhu vzájemných citací a parafrází, přičemž zcela absentuje metodika, jak autoři dospěli k jednotlivým atributům konkrétní generace a k její celkové charakteristice. Při pokračujícím hledání se na konci tunelu v mlze vynořují studie amerických autorů o amerických generacích, které byly publikovány před několika desetiletími.

Generace je spojena s „mateřskou“ společností „sociální pupeční šňůrou“. Nelze si představit generaci ani její vznikání mimo společnost, k níž patří. To jsou základní východiska teoreticko metodologického přístupu ke zkoumání generací, která vytýčil při vzniku sociologie generací Karl Mannheim. Od tohoto zakladatele platilo, že generace je výsledkem významné společensko historické události nebo výrazné změněných sociálních podmínek. (Mannheim, 2007). Vznik generace a její reflexe přísluší k dané společnosti a není možné ani jedno ani druhé přenášet do jiné společnosti. Čím více se společnosti sociokulturně odlišují, tím je tento přenos chybnější a absurdnější.

Podívejme se, jak byly tyto „americké generace“ převedeny do české společnosti.

TICHÁ GENERACE (narozená 1925-1945)

GENERACE BABY BOOMERS (narozená 1946-1964)

GENERACE X (narozená 1965-1980)

GENERACE Y (narozená 1981-1999)

GENERACE Z (narozená 2000-2013)

GENERACE ALFA (Narozená 2014 -)¹

Typologie generací, rozmazaná generace

Ve studii „Generace, mládež a její výzkum“ (Sak, 2016) jsem na základě poznatků a dat z více než 150 empirických výzkumů mládeže zkonstruoval typologii pěti povalečných generací mládeže. Názvy jednotlivých generací vycházejí z hlavních makrospolečenských procesů, kterými byla generace formována.

V další studii „Generace mládeže v globalizaci a v kyberprostoru“ jsem v návaznosti na pět předešlých generací mládeže hledal charakteristiky mládeže vynořující se z lůna společnosti v současnosti. Výsledkem průniku a syntézy jejich atributů se stal název „**rozmazaná generace**“. Jaké sociální jevy a sociální procesy jsou s ní spojeny, utvářejí ji a charakterizují?

Prohlubují se jevy spojené již s předchozí kybergenerací, případně nárůst kvantity navozuje změnu kvality. Objevují se ale i další jevy, spojené především s informačními technologiemi, s internetem a se sociálními sítěmi.

Nové jevy mají charakter aktivit, dovedností, ale i závislostí, jejichž spektrum

¹ Blažíček, M. Co předcházelo generacím x, y, z? Generace Baby boomers odchází ze scény... Přístupné z: <http://www.studentpoint.cz/2017/07/12/co-predchazelo-generacim-x-y-z-generace-baby-boomers-odchazi-ze-sceny/>

Tab. 1. Poválečné generace mládeže

Generace	Populační ročníky generace
Budovatelská	1925 – 1935
Reformní	1936 - 1949
Normalizační	1950 - 1966
Transformační	1967 – 1980
Kybergenerace	1981 – 2000
Rozmazaná	2001 -

se rozšiřuje, závažnosť prehľubuje a podíl zasažené populace rozrústa. Jedná sa o:

- nomofobii - strach ze ztráty kontaktu při nedostupnosti mobilního spojení. Závislost na signálu, narústa neschopnost existovat na území, kde není signál;

- digitální demenci;

- fenomén hikikomori, který je rozdíl od Japonska u nás zastoupen pouze marginálně;

- strach z vynechání, tzv. FOMO - fear of missing out. Jedinec má obavu, že v kybersociální se dostává na okraj, není osloven, zmiňován. Sílí pocit virtuální sociální exkluze vedoucí k virtuální marginalizaci;

- objevuje se pocit permanentní informační frustrace, kdy jedinec neustále očekává tu „pravou informaci“. Část mladé populace se několikrát za noc budí, aby zkontrolovala, co jí „přišlo“; „Britská nezisková organizácia Royal Society for Public Health skúmala vplyv sociálnych sietí a ich pôsobenie na psychické zdravie mladých ľudí s označením Status of Mind. Skúmaná vzorka bola 1500 ľudí vo veku 14 – 24 rokov. Uvádza zistenia ako napr.: Jeden z piatich mladých ľudí prizná-

va, že sa v noci zobudí, aby skontrolovali správy na sociálnych sieťach, čo spôsobuje, že sa v škole cítia konštantne unavení trikrát častejšie ako ich spolužiaci, ktorí sociálne médiá v noci nepoužívajú. Neustály pocit byť online, strach, že nám niečo ujde, keď nebudeme k dispozícii pripojení na sieť, že nám ujdú dôležité informácie zdieľané našimi priateľmi. Sociálne médiá boli opísané ako viac návykové než cigarety a alkohol.“ (Kostelanská, 2019, s.13);

- výrazným generačným fenoménom jsou youtubeři, většinou mladí lidé či dokonce děti, tedy vrstevníci, kteří přidávají na server YouTube svoje videa, v kterých prezentují především sami sebe, svůj život, svoje názory na aktuální téma a často také různé výrobky. Děti a mládež jsou ochotné zaplatit vstupné více než 500,- Kč na setkání s oblíbeným youtuberem. Taková setkání mají několik desítek tisíc účastníků. Youtubeři, povětšinou nezralí pubescenti a adolescenti, jsou pro své vrstevníky vzorem. Formující se mladá generace místo přijímání stimulů ke svému rozvoji je utvrzována ve virtuální sociabilitě sdílení, lajků a nápodoby;

- „pranksteři“ vytvářejí v triviální formě vtípky videa ve snaze napálit diváky, oklamat je, v dokonalejší formě provádějí drobné sociální experimenty, snaží se diváky „nachytat“, používají věrohodnou falešnou identitu;

- „streameři“ se posouvají od natáčení příběhů svého života a jejich sdělování na internetu na YouTube kanálu ke specializovaným aktivitám, například jen na oblast módy, vaření, kosmetiky (hovoří se o „vlogerech“ uvedených oblastí, kteří natáčejí „haul“)

- „influenceri“ resp. „meetubeři“ jsou špičkou ledovce, ti už se setkávají se svými fanoušky, propagují konkrétní výrobky, jsou za to placeni, i v České republice mají své agentury.

- „Let’s playeři“ - výhradně se věnují „gamingu“ nikoliv už jen počítačových her, ale i sportovních soutěží.

Rozmazaná generace je subjektem přechodu z přirozeného světa do kyberprostoru virtuální reality v dalších a dalších oblastech. Věnovat se sportu je ochotno čím dále méně dětí a mládeže. I pro učitele na školách se stává problémem žáky a studenty „rozpohybovat“. Od dříve masových sportů jako je fotbal a hokej, které se však hrají v přirozeném časoprostoru a fyzickým tělem, které se potí, unavuje a zraňuje, se dětská a lidská hravost přesouvá do virtuální reality, kde se proměňuje v „e-hravost“ zaměřenou na elektronický sport (e-sport). E-sport se vyvíjí již řadu let souběžně s vývojem počítače a internetu, ale právě rozmazaná generace, bude tou generací, u níž se sportování komplementárně překlápí z přirozeného časoprostoru do e-sportu virtuální reality v kyberprostoru.

Z elektronického sportu se stává byznys, který postupně ne-li vytěsňuje, tak alespoň utlumí byznys spojený s tradičním sportem;

Vznik sociálních sítí na internetu patří do období mládeže kybergenerace, ale od svého vzniku žijí sociální sítě svým životem. Děti a mládež je rozvíjejí a sociální sítě zpětně formují a formátují mladou generaci. Myšlení je dále vytěšňováno lajkováním a sdílením. Zatímco „kybergenerace“ byla někdy off-line, rozmazaná generace je on-line permanentně, dokonce i ve spánku;

- Mezi rozmazanou generací a předchozí kybergenerací je hranice rozmazaná, neexistuje ostrý přechod.²

- Žije v historickém bezvědomí a ve vztahu k historickým událostem je nevyhraněná-rozmazaná a tím vystavená manipulativní propagandě. Stále více se v linii generací vytrácí historický čas, kontinuita mezi minulostí, přítomností a budoucností. Tato generace neprožívá historicitu a temporalitu národa. Ztrácí schopnost zařadit sebe sama a svou generaci do historických souvislostí. Obecně lze říci, že mladá generace nevnímá národ ve struktuře historického času a sociální skutečnost jako entitu na sebe navazujících stavů, jejichž vztah má příčinnou souvislost, tedy dnešek je součástí něčeho vinoucího se z minulosti do současnosti a podílí se na utváření bu-

² O rozmazanosti generace můžeme hovořit ještě ve druhém významu. Ve fázi mládí se každá velká sociální skupina populačních ročníků, demografický základ generace, formuje, utváří jako generace. Nevyhraněnost, neurčitost, rozmazanost ustupuje generačnímu profilu. V tomto případě se jedná o rozmazanost jako etapu ve vývoji každé generace.

doucnosti. Čím hlubší znalost této časové dimenze sociální skutečnosti, tím je bohatší bytí jedince, který tuto dimenzi prožívá. Reflektuje současnost jako něco, co je završením minulosti i jako něco, od minulosti odlišného. Ztráta historických kořenů znamená nepochopení současné společenské skutečnosti a vydává jedince napospas propagandě a manipulaci médií, sociálních sítí, politiků, zpravodajských služeb a dalších subjektů. Historické bezvědomí mladé generace tuto reflexi národa v časovém plynutí neumožňuje, což vede ke stavu „rozmazanosti“ vůči národu i sociální entitě v historickém čase. Pokud by mladá generace třicátých let měla historické vědomí srovnatelné se současnou mladou generací, je možné, že by český národ druhou světovou válku nepřežil.

Bez chápání souvislostí mezi přítomností a minulostí se ztrácí logika prožívané skutečnosti. Život se stává nahodilým fenoménem skládajícím se z postupných událostí „tady a teď“, které postrádají souvislost. Každý článek řetězce událostí „ted“ je proto konzumován jako izolovaný prožitek bez příčin a důsledků;

- dále klesá četba, zvláště původních pramenů, tím se stále více mládež stává příjemcem hotových názorů, postojů, soudů a stále méně jsou její názory a postoje výsledkem jejich analýz a hodnocení. **Stále méně je autorem obsahu vlastního vědomí.** Posouváme se k situaci, kdy její historické vědomí bude určovat zpravodajská služba podle instrukcí Velkého bratra.

- vlastenectví, vztah k českému národu je v dosavadní historii u této generace nejslabší a stále se rozpouští. I ve vztahu k národu je generace rozmazaná.

- k rozmazané generaci patří i charakteristika, která se u mládeže objevila v devadesátých letech. Vše, s čím se jedinec dostává do kontaktu má nějakou hodnotu, včetně záporné hodnoty. Hodnocení, hodnoty tvoří dimenzi lidské skutečnosti. To, co má pro jedince, společnost největší hodnotu primárně profiluje hodnotový systém společnosti a jedince. Hodnotou mohou být materiální statky nebo i duchovní principy a ideje. Proto lze těžko říci, že nějaká generace nemá žádné hodnoty. Hodnotou může být auto, dům, majetek. V devadesátých letech došlo k modifikaci hodnotového systému mládeže ve srovnání s předchozími generacemi mládeže a se souběžnou střední a starou generací. Především došlo k devalorizaci sociálních hodnot, a naopak k valorizaci hodnoty majetku. Během devadesátých let došlo také k oslabení postoje mládeže ke všem ideovým systémům, a to jak duchovního, tak sekulárního charakteru (liberalismus, konzervatismus, marxismus, socialismus). Pokles významu duchovních hodnot ideových směrů se zachoval i u dalších generací mládeže, včetně stávající rozmazané mládeže. Duchovní hodnoty a ideje nejsou jejich výraznou generační výbavou, a proto snadno přejímají ideologickou propagandu, protože propaganda u generace vstupuje do volného prostoru.

- zvláště oproti prvním třem generacím (budovatelská, reformní, normalizační) je rozmazaná generace generací bez hranic. Hranice nemá v přirozeném časoprostoru a pohyb mimo republiku je pro ni, včetně studia na zahraničních školách, zcela samozřejmý. Nemá hranice ani kulturní ani do virtuální reality kyberprostoru. Ztráta hranic vně generace a jejich příslušníků

vede i ke ztrátě vnitřních hranic a snižuje i vnitřní generační integrační tlak a vede k vnitřní rozmazanosti generace. Bezhraničnost a nezakotvenost dělá z generace generaci migrantů (nomádů). Příslušníci této generace již nejspíš nebudou pociťovat to, co vyjádřila manželka neznámějšího českého exulanta a světového spisovatele Věra Kunderová v řadě médií 25.11.2019 publikovaném rozhovoru „Emigrace je blbost“. „Připadám si jako otrok na plantáži, který se v noci ve snech vrací do své země“. Připomněla také verše Viktora Dyka o vlasti. „Opustíš-li mne nezahynu. Opustíš-li mne zahyneš“ (Kunderová, 2019).

Při pohledu dovnitř generace můžeme rozlišovat hlavní generační trendy, dále specifické vyhraněné segmenty generace a na nejnižší úrovni diferenciaci jedinců a skupin velice různého zaměření a profilace vycházejících především ze sociálního statusu svého a původní rodiny. Socializační tlak společnosti usměrňující jedince a generaci k dodržování sociálních norem a v úhrnu k sociální normalitě z řady důvodů stále klesá.

V liberálním prostředí se oslabil tlak na pozitivní formování generace ve smyslu hodnot, sociálních norem i represivní tlak, ve smyslu vytváření bariér vůči „něčemu“. To vytvořilo daleko volnější prostor pro sociální zrání i další vývoj jedince i socializaci generace. Minimalizace vlivu-tlaku společnosti v liberálním sociálním prostředí na socializaci dětí a mládeže vede k oslabení generační „gravitace“, ke generačnímu rozvolňování a k velké diferenciaci. Bez dřívějšího podpůrného společenského působení se sociálně, intelektově a vzdělanostně slabší část generace diferencuje a profiluje záporným směrem a části mladé

generace s dobrým rodinným zázemím se rozevírá prostor s dobrými předpoklady k individuálnímu rozvoji podle svých zájmů. Oslabování generačního socializačního tlaku se dělí do řady procesů:

- směrem od totality stále zeslabující intencionalní působení na mladou generaci od předškolního věku až k dospělosti. Společnost podporovala podprůměrné a spíše omezovala anebo neoptimalizovala podmínky pro rozvoj těch nadprůměrných. I to byl jeden z procesů, který generaci integroval;

- prosazování neoliberalismu, který ve prospěch svobody neguje normy a regulativy;

- destrukce duální sexuality muže a ženy. V pregnantní zkratce jsem se od studentky dozvěděl, že na současné společnosti je nejlepší, že si může vybrat z 28 sexuálních identit, zatímco v mé generaci jsme za „komunizmu“ museli být pouze buď muž, nebo žena. Současně dochází k vyhasínání mateřského instinktu.

K charakteristice rozmazané generace patří strukturovanost a diferenciaci ve větší míře, než tomu bylo u předchozích generací. Generační hlavní trend je spojen s hédonistickým a konzumním životním stylem a s jeho digitalizací. Na pozadí tohoto generačního trendu jsou segmenty generace se specifickým zaměřením. O diferencovanosti generace vypovídá rozrůzněnost i relativně malé skupiny studentů na stejné škole, stejného věku, profesního zaměření a vzdělání;

Všechny předchozí socializační tlaky lze charakterizovat jako jakousi generační gravitaci. Stmelovala jedince do generační

entity a oddělovala ji od předchozí a následné generace. Při sníženém socializačním generačním tlaku či dokonce při jeho absenci nedochází ke generační komprimaci jedinců uvnitř generace ani vůči sousedním generacím. Generace a její sociální profil dostává rozmazaný charakter. Současně snížený společenský tlak dává větší možnosti k individualizaci a k diferenciaci uvnitř generace. Vedle většinových generačních trendů a segmentů je zde prostor pro individuální a alternativní vývoj jedinců a profilování generačních segmentů.

Např. při běžném nepřesném používání pojmu neonacismus či fašismus bychom mohli mluvit i o generačním segmentu, sociální skupině s touto charakteristikou. Ukazuje se zvláště v kontrastu s mou reformní generací. Nám vadila uniformita novin a informací a s nadšením jsme přivítali záplavu nejrůznějších informací v nejrůznějších médiích, velkým vítězstvím pro nás bylo zrušení cenzury v Pražském jaru. Demokracii realizovanou stranickými sekretariáty jsme chtěli nahradit přímým rozhodováním lidí. V naší generaci byla rozšířeným kategorickým imperativem myšlenka Voltaira: „Hluboce s Vámi nesusouhlasím, ale udělám vše proto, abyste své názory mohl šířit“. Neonacistický segment rozmazané generace je na zcela protikladných pozicích. Této generaci vadí informace šířené alternativními médii a chtěla by pouze mainstreamová média typu České televize. Dožadují se cenzury, udávají články a knihy, které se jim nelíbí. Akceptují seznamy „špatných“ webů s „nežádoucím obsahem“. Jsou proti přímé demokracii, ale politiku chtějí ovlivňovat z ulice, což nevidí jako rozpor, protože „při přímé demokracii by se přeci mohli vyjadřovat i lidé

s jiným názorem, než mají oni“ (stejně na ulici začínala NSDAP).

Fenomén rozmazané generace je také důsledkem narůstajícího tlaku institucí organizací, institutů a instrumentů globálního korporátního fašizmu. Cílem globálního korporátního fašizmu je rozklad přirozeného sociálního od těch nejmenších prvků, jakým je sociální role až po národ. Cílem útoků je sexuální role, sociální role manžela, manželky, otce, matky, rodina, národ. Zatímco v padesátých letech jsme mohli z Hlasu Ameriky slyšet, že děti v předškolních zařízeních jsou tím nejhorším projevem totality, v které žijeme, nyní OECD doporučuje české vládě zkrátit rodičovskou dovolenou na jeden rok a děti předat jeslím a mateřským školám. Výchova dětí by se dostala z rodiny pod kontrolu státu a matky by mohly svou práci přinášet zisk.

Rozmazaná generace je pod mimořádným tlakem propagandy, která skutečnost nahrazuje mediální realitou. Podle principů Velkého bratra se zneužívá jazyk podle vzoru „humanitární bombardování“. Svoboda slova se zachraňuje její likvidací a cenzurní instituce se nesmí označovat jako cenzura, ale jako zachránce pravdy. Takový úřad si vybuodovala Evropská unie a v Česku symbolicky u jeho zrodu stál ministr, který před celým národem rituálně manifestoval, že je lhář spolu s podvodníkem a akademicky usvědčeným plagiátorem. Jím založené „ministerstvo pravdy“ vlastně může napravit omyl Francise Fukuyamy, který předvídal konec dějin. Za cíl dějin člověka, o který se pokoušely všechny civilizace, můžeme považovat poznání pravdy. Nyní díky „ministerstvu pravdy“, založené lhářem, podvodníkem a plagiátorem mohou dějiny končit, zvláště

když této instituci začali vydatně pomáhat „elfové“, kteří k rozpoznávání pravdy ještě přidali udávání. Část „rozmazané generace“ se zapojila do těchto aktivit, rozděluje lež od pravdy, informaci od dezinformace, hoax a fake news.

Vraťme se k metodologické otázce vztahu společnosti a generace a porovnejme stejnou generaci, která je v mé typologii „budovatelskou“ a v americké „tichou“. V americké typologii se jedná o populační ročníky 1925 až 1945. Již toto rozpětí dokládá sociologickou irelevanci. Populační ročníky z počátku intervalu mají silný prožitek událostí z konce třicátých let, zradu západních demokracií – vydání Sudet Hitlerovi Mnichovskou dohodou a následnou okupaci a vytvoření Protektorátu Čechy a Morava, zavření vysokých škol, osvobození a konec války, zatímco populační ročníky z konce intervalu nic z toho nezažily, a proto se nemůže jednat o stejnou generaci. Charakteristika „tiché generace“ jako neaktivistické, tiché a bez ambicí je naprostý opak skutečnosti. Ze všech českých poválečných generací byla

tato nejvíce společensky angažovaná a aktivistická a tichá nebyla ani v reálném, ani v přeneseném významu.

Zkušenost této generace v USA a v Protektorátu Čechy a Morava byla naprosto odlišná. Z americké populace se jen část zúčastnila válečných bojů a celek americké populace prožil pouze přechod na válečnou ekonomiku. Známý je také „veteránský syndrom“ kdy malá část mladé generace prožije ve válkách radikálně odlišnou zkušenost od celku generace. S odlišným prožitkem se obtížně sociálně vrací do lůna generace, potažmo společnosti a její příslušníci se cítí ve společnosti odcizení, nepochopení, nedocenění a osamocení.

V Protektorátu byl každý den rizikový, každý den mohl být poslední. Stále hrozilo totální nasazení a riziková byla i účast na školním vyučování. Traumatem bylo také zavření vysokých škol a celou okupaci realizovaný holocaust, a to nejen pro samotné Židy, ale i pro humanisticky cítící ostatní občany. Mohla se z těchto dvou skupin lidí – mladých Američanů a mladých Čechů zformovat stejná generace? Samozřejmě, že ne.

Tab. 2. Komparace dvou charakteristik jedné generace

Generace	Ročníky narození	Charakteristika generace
Budovatelská	1925 - 1935	Společenská angažovanost (aktivismu) Idealismus, vize sociálně spravedlivé společnosti Předválečné a válečné zkušenosti V návaznost na prožité zkušenosti tato generace navazovala na levicové hodnoty a ideje předválečného Československa Společenský prostor pro uplatnění

Tichá	1925 - 1945	Charakteristická svým zaměřením na pracovní kariéru, kterou upřednostňuje před aktivismem
		Nemá velké ambice, ale naučila se, jak co nejlépe přežít v těch nejtěžších situacích.

Komparace poválečných generací mládeže

Ve vztahu mládeže určité generace k události rozlišují tři situace a tím i různé působení na danou generaci mládeže.

1. **událost se stala před procesy socializace generace**, chybí přímý prožitek a z něho plynoucí emoce. V průběhu vzdělávání, sociálního zrání a socializace se s událostí seznamuje prostřednictvím informací a předávaných poznatků. Emoce jsou sekundární, předávané předchozí generací jako přidaná hodnota znalostí a informací či jako produkt prožívání události v druhé signální soustavě prostřednictvím umění, rodinné paměti, školní výuky, médií apod. Generační názory a postoje mají primárně racionální charakter a při dalším racionálním působení pomocí nových informací a poznatků je posun názorů a postojů relativně snadný bez konfliktních polemik a otrěsů v generačním vědomí. Změna názoru, že neandrtálci se v evoluci minuli s homo sapiens sapiens za názor, že tisíce let žili vedle sebe a docházelo mezi nimi k reprodukci a dokonce, že DNA současného Evropana obsahuje genom neandrtálce, je přijímána bez vášně a konfliktů.

2. **událost se stala v průběhu socializace generace** a mládež je generačním aktérem události s přímým zážitkem. Z něho plynoucí emoce jsou výraznou generační

výbavou a jakékoliv racionální uchopení události a z něho plynoucí poznání se musí vyrovnávat s emocionální rovinou události. Mládež, která žila v Protektorátu Čechy a Morava, je generačně zformována v postojích a názorech vůči Němcům a Německu. Mládež, která prožila srpnovou okupaci 1968, je predisponována protirusky, generace studentů manifestující 17. 11. 1989 na Národní třídě má vnitřní bariéry vůči informacím, že nešlo o spontánní sameťovou revoluci, ale o dlouho připravovaný převrat realizovaný STB, pod dohledem KGB a ochranou sovětské armády.

3. **událost se stala za života generace, ale již v dalších životních fázích po období mládí**, kdy je generace již zformována a k události přistupuje s danou generační výbavou, která modifikuje reakci na událost ve směru zvnitřněných hodnot, postojů a názorů. Vyvolané emoce nemají ve výbavě generace a jejích členů tak silnou pozici jako v případě emocí vyvolaných událostí v době primárního formování generace.

Podívejme se nyní na mládež metodikou komparace poválečných generací mládeže s vynořující se „rozmazanou generací“. V následující tabulce porovnávám, v čem se liší znalost a prožitek v životní fázi mládeže „rozmazané generace“ od jednotlivých poválečných generací. Prožitkem chápu, pokud tato generace událost prožívala

v životní fázi mládeže. Znalost znamená, že společenská událost se stala dříve, než generace byla mládeží, a tudíž jako mládež se prostřednictvím informací a znalostí s událostí vyrovnávala a ta se stávala součástí jejího generačního historického vědomí. Přesněji se jedná o potencialitu, mládež se

s událostí vyrovnává v rovině znalostí a informací, přičemž znalost se může pohybovat od nulové znalosti až teoreticky k absolutní znalosti. Sice pravděpodobně znalosti se budou více pohybovat k nule, ale je zde možnost mít znalost ve srovnání s generací, která byla mládeží, než událost nastala.

Tab. 3. Komparace generací ve fázi mládeže – prožitek a znalost vybraných událostí

Událost		Generace mládeže	
		Rozmazaná	Budovatelská
Mnichovský syndrom, německá okupace a osvobození (většinou Rudou armádou)	Znalost	+	0
	Prožitek	-	+
Politické procesy a represe padesátých let	Znalost	+	0
	Prožitek	-	+
Srpnová invaze 1968	Znalost	+	-
	Prožitek	-	-
Volnost cestování	Znalost	+	0
	Prožitek	+	0
		Rozmazaná	Reformní
Zlatá šedesátá léta a Pražské jaro	Znalost	+	0
	Prožitek	-	+
Srpnová invaze 1968	Znalost	+	0
	Prožitek	-	+
Volnost cestování	Znalost	+	-
	Prožitek	+	-
Digitalizace a komputelizace životního stylu a společnosti	Znalost	+	-
	Prožitek	+	-
Nezaměstnanost, privatizovaný bytový fond, exekuce, bezdomovci	Znalost	+	-
	Prožitek	+	-
		Rozmazaná	Normalizační
Normalizace 1 (prověrky, politická represe, ztráta zaměstnání)	Znalost	+	+
	Prožitek	-	-

Nezaměstnanost, privatizace bytového fondu, exekuce, bezdomovci	Znalost Prožitek	+ +	- -
Volnost cestování	Znalost Prožitek	+ +	- -
		Rozmazaná	Transformační
Listopadový převrat	Znalost Prožitek	+ -	0 +
Nezaměstnanost, privatizace bytového fondu, exekuce, bezdomovci	Znalost Prožitek	+ -	+ +
Neústavní rozbití Československa	Znalost Prožitek	+ -	- +
Členství v Evropské unii, bezcelní prostor	Znalost Prožitek	+ -	+ +
Vojenské angažmá v zahraničí	Znalost Prožitek	+ +	+ +
Změna vlastnických vztahů (privatizace, restituce, kuponová privatizace, tunelování, rozkrádání)	Znalost Prožitek	+ -	+ +
Normalizace 2 (prověrky, ztráta zaměstnání politická represe)	Znalost Prožitek	+ -	+ +
Přechod k informační společnosti, nárůst počítačové gramotnosti, dostupnosti technologií	Znalost Prožitek	+ -	+ +
Reformy školství (financování podle počtu studentů, postupný přechod podílu studentů VŠ z populačního ročníku z 9 % na 60 %)	Znalost Prožitek	+ -	+ +

Vztahuje se u dané generace k životní fázi mládeže. Např. budovatelská generace ve věku mládeže neprožila srpnovou invazí a ani nemohla mít ve věku mládeže tuto znalost. + ano, - ne, 0 událost se generace netýká ve fázi mládeže

Jedna dimenze chápání společnosti a jejích změn souvisí s tím, jaké pozice zastávají jednotlivé generace, jak se mění jejich zastoupení na jednotlivých mocenských pozicích a jaké politické subjekty jsou jejich reprezentanty. Samozřejmě, že zde

platí pouze korelace, nikoliv kauzalita, ale rozhodně generační optika může napomoci k chápání společenských proměn. Hnutí Ano je spojeno především s normalizační generací, a to vysvětluje jejich sociální adaptabilitu a pragmatičnost. Málokde na-

jdeme tak rozmanitou politickou minulost jako u tohoto hnutí.

V devadesátých letech jsme mohli často slyšet tezi, že až odejdou politici, kteří žili v totalitě a nastoupí mladí politici, tak politika přestane být špinavá. Jako v experimentální zkumavce jsme mohli pozorovat, jak se formuje generace politiků na entitě „Mladí sociální demokraté“. V rovině psychologické došlo k selekci psychopátů, kteří byli dále kultivováni v prostředí korupce, tunelování, vražd, podvodných restitucí a privatizací. Očekávat, že v tomto sociálním prostředí se zrodí „čistý“ politik bylo stejně naivní, jako očekávat, že mohou operovat se skalpelem, který jsem vytáhl z žumpy. Jaké tato příprava mafianů vyprodukovala politiky je všeobecně známo.

V běžné reprodukci společnosti tvořené diskontinuítou generací se mimořádně objevil přelom většího než generačního významu. Kolem roku 2000 se ve společnosti objevila propast mezi nejstarší a nejmladší generací. Tyto generace však nebyly pouze subjekty rytmu generačních změn, ale byly současně generačními subjekty civilizační proměny, změny epochy gramotné kultury v kyberkulturu. Stará generace roku 2000 byla ze všech generací v historii nejvíce spojena s gramotnou kulturou. Žádná generace před ní ani po ní nepřečetla tolik literatury a neměla takové znalosti jako ona. Na předplatné literárního časopisu Světová literatura se čekalo, až nějaký abonent zemře, největší fronty v gulášovém socialismu nebyly ani na maso, ani na banány, ale na knihy. Spisovatelé měli prestiž a úlohu izraelských proroků a četba měla v životním stylu členů této generace a v jejich vnitřním světě tvořivou sílu. Historické, politologické, sociologické, psychologické,

náboženské a zeměpisné znalosti byly doplňovány četbou beletrie.

Mladá generace kolem roku 2000 již gramotnou kulturu vyměnila za kyberkulturu. Během devadesátých let v závislosti na věku prudce klesal počet respondentů s vlastní knihovnou a narůstal počet respondentů s vlastním počítačem. V devadesátých letech také v závislosti na věku klesal objem času věnovaného četbě a počet přečtených knih a tento trend pokračoval i v novém desetiletí. V roce 2011 mládež ve věku vysokoškolských studentů věnovala četbě 5x méně času než senioři a objem jejich času věnovaného četbě klesl na 0,7 hodin za týden. (Sak, 2012)

Ovšem hluboká mezigenerační propast v roce 2000 vyjadřující zlom epoch se po roce 2000 postupně zacelovala v důsledku jednak demografických procesů, ale také narůstající počítačové gramotnosti seniorů a jejich disponibility informačními technologiemi. Takže i oni se postupně začleňovali do kyberkultury. V roce 2011 již 40 % seniorů ve věku 60 až 70 let používalo řadu funkcí internetu. (Sak, 2012)

Prvními ročníky kybergenerace končí dosavadní linie generací gramotné kultury a začíná nová linie generací kyberkultury v informační společnosti. Tím se mění i způsob jejího utváření. Obtížně hledáme v nové linii mannheimovské společenské události formující generaci. Samotní studenti této generace s přesnou sebereflexí označují informační technologie, počítač, internet, mobil a kyberkulturu za faktory formující jejich generaci.

V nové linii generací v rámci kyberkultury a doprovodně také globalizace a planetarizace se mění charakter utváření ge-

nerace. Oslabuje se jedinečnost vazby na mateřskou národní společnost a posilují se vlivy sociální nadnárodního charakteru, v českém případě evropského a planetárního. Vlivů, které působí napříč společnostmi je více a působí silněji. Příčinou je také virtuální realita destruuující přirozený časoprostor a oslabující národní sociálně a spojující jazyk internetu, počítačů a mobilu - angličtina.

I navzdory této měnící se skutečnosti však stále platí souvislost mezi generací a mateřskou společností. Příkladem může být srovnání české a americké mladé generace. Podle výzkumu Gallupova ústavu v roce 2018 vnímalo pozitivněji socializmus než kapitalizmus 51 % mladých Američanů ve věku 18 – 29 let, zatímco kapitalizmus vnímalo pozitivněji pouze 45 %. Za poslední dva roky se preference posunuly o 12 % ve prospěch socializmu (Newport, 2018). To je situace zcela odlišná oproti české mladé generaci, která ve většině považuje socializmus za sprosté slovo.

Odlišné generace mládeže neodlišuje pouze rozdílné historické vědomí tvořené znalostmi a prožitky, ale také **ahistorický přístup ve vztahu k jiným generacím mládeže**. Generace mají tendenci své generační vědomí přenášet na jiné generace. Nereflektovaně předpokládají, že vědomí těchto generací ve fázi mládeže bylo takové, jako je u nich, v důsledku historických událostí, které se udály mimo jejich sociální věk mládeže. Reformní generace v sociálním věku mládeže byla součástí událostí Pražského jara a sovětské invaze a generační vědomí bylo formováno znalostmi i prožitkem těchto událostí, zatímco u následných generací se již jednalo pouze o různou

míru znalostí. Současně však tyto následné generace projektují znalost sovětské invaze i do formování generací mládeže ještě před vlastní sovětskou invazí.

A naopak historické události, které prožívaly minulé generace ve věku mládeže, a pro novou generaci mládeže jsou vyhaslé, nebere nová generace mládeže v úvahu při snaze o vzhled do této minulé generace. Budovatelskou generaci ve fázi mládeže formovaly události Mnichova, německá okupace, osvobození Rudou armádou a euforie přecházející ve vizi sociálně spravedlivé socialistické společnosti.

Postoje a názory šesti poválečných generací mládeže ve vztahu k Rusku a k Německu mají odlišná východiska, a proto se generačně odlišují, i když objektivní realita je pro všech šest generací mládeže stejná.

Sovětská okupace měla za dvacet let 240–400 obětí na životech a jejím cílem bylo umístit sovětská vojska na západní hranici Varšavské smlouvy a kontrolovat politickou situaci v Československu.

Německá okupace měla za šest let kolem 350 tisíc obětí, holocaust Židů a genocidu Romů. Cílem bylo částečné vyvraždění Čechů, částečné přemístění za Ural a jejich nahrazení německým obyvatelstvem.

Od „budovatelské“ generace mládeže po současnou „rozmazanou“ generaci se mění kognitivní a emocionální předpoklady pro zaujetí postojů vůči Rusku a Německu. Z budovatelské generace s autentickým emocionálním prožitkem Mnichova, německé okupace a osvobození již zůstávají pouzí sólisté a s odchodem této generace odchází autenticita historické zkušenosti těchto událostí z české populace. Zůstává

zde ještě kognitivní složka, tedy znalosti, které se však s každou další generací mládeže více přibližují nule. Souběžně s tímto vyhasínáním historického vědomí se otevírá prostor pro propagandu. V posledních letech dochází k masivnímu přepisování historie podle Orwellova hesla, kdo ovládá minulost, ovládá přítomnost. V devadesátých letech, prostřednictvím českého tisku s německými majiteli nastoupila protičeská propaganda, především k tématům 2. světové války, Benešových dekretů a odsunu Sudetských Němců. Posléze tato propaganda pokračovala i od českých autorů - publicistů, historiků a politiků. Výsledky opakovaných výzkumů CVVM tvořících časovou řadu ukazují trvalý posun názorů a postojů české populace k událostem 2. světové války a jejího konce na pozici Sudetoněmeckého landsmanšaftu.

Mladší generace si neuvědomuje absenci svých historických zkušeností u starší generace ve věku mládeže a projektuje jim zkušenosti své. Naopak historické zkušenosti starších generací mládeže se v procesu socializace a vzdělávání jen slabě promítají do vědomí mládeže současné generace.

Závěry

„Rozmazaná generace“ je článkem v linii generací epochy kyberkultury, který je pokračujícími procesy a trendy digitálně výraznější a komplementárně ztrácí vyhraněnost a strukturovanost v přirozeném časoprostoru a v dosavadním přirozeném sociálu.

V kyberprostoru dochází k destrukci času a prostoru a životem ve virtuální realitě se modifikuje i vnímání časoprostoru

přirozeného světa. S tím je spojen hédonistický a pragmatický životní styl „tady a teď“. Vytrácí či rozmazává se generační ukotvení v čase.

Značná část života probíhá v kyberprostoru a události a jevy v přirozeném světě mají hodnotu do té míry, jak se dají virtualizovat na sociálních sítích, Instagramu, YouToubu, Facebooku. Život v přirozeném světě se rozmazává jeho virtualizací. Vznikají závislosti ve vztahu k novým technologiím, nově se objevují psychické poruchy odvozené od nových technologií. Existuje závislost na internetu, závislost na signálu a vedle psychických poruch dochází i k neurologickým poruchám, o nichž se mluví jako o digitální demenci (Spitzer, 2015).

U všech generací mládeže v rámci jednotlivých společností klesá národní individuální složka a narůstá to, co je generacím mládeže ve všech státech všech společností společné - globální kybersložka. Dochází také ke stírání, rozvolňování hranic mezi národy, kulturami, náboženstvími. Ač podle hesel a proklamací v rámci projektu multikulturalizmu by se člověk měl stát multikulturálním, to znamená prožívat, obohacovat se více kulturami, v realitě dochází k pravému opaku, jiné kultury si mládež neosvojí a vlastní kulturu nezná, a tudíž se nestává její součástí. Kultura je vytěšňována masovou kulturou a kyberkulturou.

Evropská integrace a globalizace potlačuje význam všech hranic a usnadňuje identifikaci s nadnárodními entitami. Charakteristikou „rozmazané generace“ oproti dřívějším generacím je, že se jako generace neutváří. Jejím generačním svérázem je oslabení až absence specifických ge-

neračních znaků spojených se společností, v níž žije, a nárůst znaků nadnárodního či mimonárodního charakteru. Je to pohyb ve směru globálního atomizovaného davu formovaného virtuálně v kyberprostoru pro jednání v reálném světě. Rozmazanost či slabost generačního svérázu je patrná především ve srovnání s generacemi před nástupem epochy kyberkultury.

Dochází k modifikaci tradiční sociability fluktuací mezi virtuálním a přirozeným světem. Mění se prožívání a chování v důsledku prolínání těchto dvou světů. Člověk se postupně stěhuje z přirozeného světa do světa virtuálního, tak jako se v minulosti stěhoval z přírody do primitivních lidských sídel, do vesnice, do města a do prostoru v osmdesátém patře mrakodrapu. Život ve dvou světech člověku něco dává, něco bere, a něco prostě mění. Mění se intenzita prožitku v přirozeném světě. U mladých lidí můžeme pozorovat narůstající neschopnost být delší dobu v přirozeném světě, v němž se stávají jakýmsi mátožnými „zombie“ a ožívají napojením na signál, vstupem do „matrixu“. Podobně jako je třeba dobíjet mobily a počítače, tak také virtuální zombie se potřebuje po určitém čase dobít odchodem do virtuální reality.

Sociální sítě, sdílení, lajkování, kultura youtuberů, nepracování s prameny a propaganda médií vedou ke ztrátě schopnosti kriticky myslet a analyzovat. Názory a postoje jsou minimálně podloženy kognitivně. Názory mladé, ale již i střední generace, vznikají jako davová virtuální infekce na sociálních sítích. Ve jménu nekonformity, svobody a liberalismu narůstá davovost, stádnost a umírá svobodně myslící svébytná individualita.

„Rozmazaná generace“ je rozmazaná i v důsledku rozvolnění, rozmazání tradičních sociálních rolí a sexuální identity. Homosexualita přestala být něčím marginálním a z původní normální většinové heterosexuality se ve společnosti, a zvláště v této generaci oddělují další a další druhy sexuální identity, čímž dochází k dalšímu, tentokrát sexuálnímu, rozmazávání této generace.

Společným jmenovatelem procesů, jejichž produktem je šestá – rozmazaná generace je eroze, rozvolňování, ztráta tvaru, rozklad sociálních struktur a eroze přirozeného časoprostoru. To se týká jedince (jeho identity), rodiny, národa, státu, společnosti.

Literatura

Publikace

Kavanová, R. Cena svobody. Brno: Doplněk, 1977.

Kolesárová, K. Životní styl v informační společnosti. Praha: UJAK, 2016.

Křenková, R. Peřiny a chléb. Praha: Torst, 2015.

Leary, T.: Chaos a kyberkultura. Praha: DharmaGaia 1997.

Mannheim, K. Problém generací. Generace. Sociální studia, Brno: FSS MU, 2007. č. 1-2, s. 11-44. ISSN 1214-813X.

Sak, P. Proměny české mládeže. Praha: Petrklíč, 2000.

Sak, P. Saková, K. Mládež na křižovatce. Praha: Svoboda, 2004.

Sak, P. Člověk a vzdělání v informační společnosti. Praha: Portál, 2007.

Sak, P. Kolesárová, K. Sociologie stáří a seniorů. Praha: Grada, 2012.

Sak, P. Kolesárová, K. 2009. Tři generace. Nepublikovaná výzkumná zpráva z výzkumu realizovaného v rámci grantu MŠMT ČR Proměna sociálního obsahu kategorie generace seniorů. Příspěvek k sociologii třetího věku. Praha. 2009.

Sak, P. Úvod do teorie bezpečnosti. Praha: Petrklíč, 2018

Spitzer, M. Digitální demence. Brno: Host, 2015.

Kostelanská, S. Sociálne siete a žiaci 2. stupňa základnej školy. Nepublikovaná bakalářská práce. Praha: Husitská teologická fakulta UK, 2019.

Tománková, A. Vliv mobilních telefonů na novou generaci dětí. Nepublikovaná bakalářská práce. Praha: Husitská teologická fakulta UK, 2019.

Časopisy

Sak, P. Generace, mládež a její výzkum. Mládež a společnost, 2016, č.2.

Sak, P. Generace mládeže v globalizaci a v kyberprostoru. Sociológia a spoločnosť, 2018, č.3

Sak, P. Kabátek, A. 1989. Teoreticko metodologické poznámky k výzkumu mládeže a generací. Sociologický časopis, 1989, č.1.

Sak, P. Kabátek, A. 1985. Místo a úloha mládeže ve společenské reprodukci. Sociologický časopis, 1985, č.5.

Internet

Blažíček, M. Co předcházelo generacím x, y, z? Generace Baby boomers odchází ze scény ... Přístupné z: <http://www.studentpoint.cz/2017/07/12/co-predchazelo-generacim-x-y-z-generace-baby-boomers-odchazi-ze-sceny/>

Generace Baby boomers. Přístupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Generace_Baby_boomers

Silent Generation (angl. „Tichá generace“) Přístupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Silent_Generation

Chum, (2013): Současné generace X, Y a Z - krátké seznámení.

Přístupné z: <https://sebastianchum.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=372981>

Kunderová, V. Emigrace je blbost, návrat nebyl možný kvůli disidentům. Novinky. cz., 25.11.2019.

Newport, F. Democrats More Positive About Socialism Than Capitalism. 13.8.2018. Přístupné z: <https://news.gallup.com/poll/240725/democrats-positive-socialism-capitalism.aspx>

S RADOSTÍ BUDETE ČERPAT VODU Z PRAMENŮ SPÁSY... (Iz 12,3)

Mons. Jan Vokál

Milovaní bratři a sestry v Kristu!

V samotném jádru naší víry je vědomí, že Kristus je mezi námi, že ve společenství Církve přichází za každým z nás, obětuje se za každého z nás a už ve světě je jeho přítomnost jasně patrná. Dává se nám na oltáři ve svém Těle a Krvi, v Eucharistii, ve svátosti, která nás přímo spojuje s životem věčným. Křesťan, který je povolán hlásat radostnou zvěst Evangelia, proto musí lásku a úctu k Nejsvětější oběti projevat také navenek. Vyznačovat ji, přetékat jí. Ukazovat ji před svou rodinou, sousedy, farností, městem, zemí, světem. Církev to už od 19. století dělá mimo jiné na eucharistických kongresech. Ten příští celosvětový se uskuteční ve dnech 13. až 20. září 2020 v Budapešti a bude už dvaapadesátý. Vydá se tam i hodně Čechů a byl bych rád, kdybyste se připojili i Vy.

Ke Kristově oběti se slovo „kongres“ tak, jak ho používáme v češtině, možná moc nehodí. Celosvětově však vyjadřuje největší společný projev úcty k Eucharistii mimo mši svatou. Oslavujeme při něm Ježíše skutečně přítomného v chlebu a víně a svědčíme o jeho lásce před celým světem. Eucharistické kongresy nejsou nějakou utichající tradicí, naopak je velmi podporuje papež František a před ním i jeho předchůdci sv. Jan Pavel II. a Benedikt XVI. Pravidelně se jich účastní mladí lidé i rodiny z celého světa.

„Kdo žízni, ať přijde ke mně a pije, ten, kdo ve mě věří. Jak říká Písmo, potečou proudy vod z jeho nitra.“ (Jan 7,37-38). Pán nás tedy neustále volá a zve, abychom k Němu s důvěrou přicházeli a nechali se jím sytit. A nejenže dostaneme všechno, co potřebujeme, ale můžeme rozdávat dál plnými hrstmi, být nositeli a svědky víry, naděje, života a radosti pro druhé.

Mottem kongresu v Budapešti budou slova: **„Všechna zřídla mé spásy jsou v tobě“ (Žalm 87,7)**. Stejnomená brožura k němu říká: „Světový eucharistický kongres je díkůvzdáním Kristu, oslavou Toho, který jediný je schopný obětovat život. Modleme se, aby se radost, která tryská z eucharistického pramene, rozšířila nejen po celém Maďarsku, ale i do zemí střední Evropy, po celé Evropě a do celého světa. Všichni tak budou moci zažít obnovu ducha, evangelium jim udá směr, obdrží víru, která vítězí nad nejistotou. Tomu, kdo je smutný, se dostane světlo naděje a více lásky pro vítězství nad samotou a odloučením.“

Boží Syn se nám ze své vůle přibližuje, zjevuje se a dokonce se nám vydává natolik, abychom se k Němu mohli důvěrně obracet v modlitbě, klanět se Mu, prosit Ho o odpuštění, navázat s Ním hluboký osobní vztah. Dává nám sám sebe. Eucharistie

je zdrojem a cílem života Církve, při mši svaté se přímo účastníme a vstupujeme do Kristovy oběti. V ní Jej skutečně přijímáme do svého srdce a při adoraci Nejsvětější Svátosti viditelně klečíme před Boží tváří. Ukažme to celému světu. Vypravme se i my do Budapešti ukázat, jak moc si tohoto nekonečného Božího daru vážíme, a chceme prohloubit vlastní úctu k němu.

Přeji Vám, aby Vaše úcta a láska k Eucharistii nikdy neochabla, aby naopak

rostla a sílila, aby stále nově uzdravovala a posvěcovala Vás i Vaše rodiny a aby Vám v tom byl letošní eucharistický kongres velikým povzbuzením.

V Kristu a Marii Váš

+ Jan Vokál

*biskup, delegát ČBK
pro eucharistické kongresy*

ŘEDITEL SEKCE PRO MLÁDEŽ ČBK ODPOVÍDÁ NA OTÁZKU:

otče Kamile, jak by si po dvou letech a pár měsících služby ředitele sekce pro mládež ČBK charakterizoval její činnost?

Mnoho přátel se mě ptá, co dělám, jak se daří? Ušli jsme společně kus cesty. Synoda o mládeži pomohla prosvětlit smysl synodality. Tzn. kráčet pospolu, vedle sebe. Vzájemně si naslouchat a společně tvořit programy, projekty, které máme připravit.

Obsah služby Sekce pro mládež, jsem zformuloval do pěti slov:

Koordinovat – službu mladým, akce napříč republikou, v diecézích, ale i v hnutích a řeholích.

Informovat – co kdy je, proč to je, zvat a

být, jak se říká, v obraze na tepu doby

Reprezentovat – jsme tu pro mladé, jsme ve společenství katolické církve, jsme služebníci

Inspirovat - navzájem, od bratří evangelíků, dávat podněty mladým vedoucím

Evangelizovat – mít stále Krista na očích a v srdci. Vydávat svědectví všude kde jsme.

Díky vám všem, za modlitbu, pomocnou ruku a přátelství. Těším se na společné dílo, které společně a každý svým životem vytváříme v našich diecézích.

At' nám Pán žehná,

o. Kamil

TÝDEN MODLITEB ZA MLÁDEŽ

Ve dnech 29. 3. – 5. 4. 2020 proběhne Týden modliteb za mládež.

Milí přátelé v Kristu,

je krásné, že se v naší putující církvi můžeme navzájem podporovat a pomáhat ostatním s jejich břemeny. Díky Božím příslibům navíc nemusíme spoléhat jen na vlastní síly a můžeme své starosti svěřit našemu dobrému Bohu. Mnoho z Vás takto určitě prosí o požehnaní pro děti, vnoučata, rodiče nebo ostatní členy farní rodiny. Tento dopis píšeme s prosbou, abyste v příštích dnech do svých modliteb zahrnuli ještě jednu skupinu – všechny mladé lidi.

Troufáme si tvrdit, že mládí je etapou života, kterou důvěrně znáte. Sami si jistě vzpomenete na věci, které jste při studiu nebo v prvních letech v zaměstnání řešili. Hledání vlastního místa ve světě, touha najít své povolání, otázky, s kým svůj život prožijete. Mládí samozřejmě může být nepopsatelně krásné, někdy nad ním ale visí stín nejistot. Prosme proto společně, abychom uměli Bohu radostně důvěřovat.

Papež František před časem svolal biskupskou synodu o mladých a zdůraznil, že mladí jsou nejen budoucností – ale taky současností církve. Ve své exhortaci **Kristus žije** naši církev přirovnává ke kánoi, kterou mladí rybáři pohánějí vesly a ti starší zase korigují směr loďky pohledem na hvězdy. Prosme o porozumění mezi generacemi – abychom si v rodinách i farnostech uměli naslouchat a spojit síly a zkušenosti pro

společnou cestu životem.

Když mluvíme o mladých, nemyslíme jen ty, které vidáte v našich kostelech. Prosme tedy společně za celé nové generace, které v těchto letech vstupují do dospělosti. Svět mládí je dnes často ponořen do virtuálního prostoru. Zběhlost při práci s moderními technologiemi nám sice otevírá mnohé možnosti, na druhou stranu nás ale může od sebe vzdalovat. Prosme o zdravý přístup k sociálním sítím a internetu. Aby se mladí lidé vyznali v bludišti, které moderní technologie mohou vytvořit.

Přijměte tedy prosím tyto tři jednoduché body jako pozvání k modlitbě pro příští dny. Mysleme na mladé, kteří si nevědí rady se životem – na ty, kteří jsou otroky sociálních sítí a internetu – a modleme se za porozumění mezi generacemi pro společnou plavbu za Kristem.

Požehnanou dobu postní a budme spojeni v modlitbě.

Za všechny mladé,

Ondřej Elbel

Na stránkách www.cirkev.cz/mladez najdete veškeré podklady k tomuto týdnu.

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, Tel.: 224 818 757

On-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Henri J. M. Nouwen

Návrat ztraceného syna

Roku 1983 Nouwen poprvé zahlédl reprodukcí slavného Rembrandtova obrazu, na němž otec objímá marnotratného syna. Výjev ho naprosto uchvátil... Záhy se mu naskytla příležitost odjet do Petrohradu a strávit pár dní v tichu před originálem. Jednotlivé postavy na obraze k němu promlouvaly tak mocně, že o nich musel rozjímat po mnoho dalších let. Postupně se našel v obou synech, přičemž ale zjistil, že „ztracenější“ je ten starší, ačkoli se nikdy nevdálil z otcova domu. A nakonec největší výzvou bylo pro autora povolání stát se milosrdným otcem, který už neřeší sebe, ale má otevřené srdce i náruč pro všechny „ztracené“. Kniha vychází v novém překladu Kateřiny Lachmanové, která knihu doporučuje jako výbornou pomůcku pro duchovní obnovu a exercicie.

brož., 200 s., 229 Kč

2. vydání

Elisabetta Fezzi – Gabriele Amorth

Otec Amorth jak ho neznáte

Svědectví o prosté, avšak skálopevné víře paulínského kněze, jemuž se podařilo při-

mět církev jak doma v Itálii, tak ve světovém měřítku, aby nejen znovu začala brát vážně biblické učení o působení andělů i démonů v dějinách spásy, ale především aby se ve službě exorcistů zapojila do boje proti Zlému.

brož., 224 s., 299 Kč

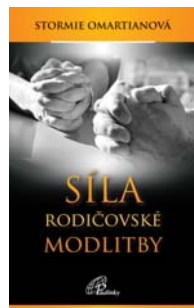
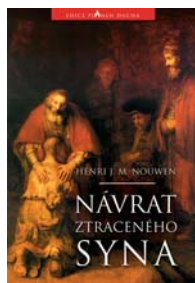
Stormie Omartianová

Síla rodičovské modlitby

Nové zrevidované vydání knihy známé americké autorky ze série Síla modlitby tentokrát povzbuzuje k vytrvalé a usilovné modlitbě rodiče. „Boj o životy našich dětí se odehrává na kolenou. Nemodlit se je jako sedět a zpovzdálí se dívat, jak na naše děti ve válečném poli dopadají střely ze všech stran. Když se však modlíme, jsme v bitvě po jejich boku a svoláváme Boží moc v jejich prospěch.“

brož., 231 s., 235 Kč

2. vydání

Nebeský Otče,
prameni života,
naplň nás svým Svatým Duchem,
abychom rostli v lásce ke Kristu,
který za nás obětoval svůj život,
a poznávali ho přítomného v eucharistii.
On je náš Pán a Mistr,
naš pokrm a náš přítel,
naš lékař a náš pokoj.
Dej nám odvahu,
abychom přede všemi vydávali svědectví
o jeho radosti a síle.
Dej, aby příprava
na eucharistický kongres
i jeho slavení
vedly k opravdové duchovní obnově
křesťanských obcí a měst,
národů Evropy i celého světa.
Amen.

52. MEZINÁRODNÍ EUCHARISTICKÝ KONGRES

Budapešť, 13. – 20. září 2020

*„Všechna zřídla mé spásy
jsou v tobě.“ (Ž 87,7)*

XXXIV. světový den mládeže
Jsem služebnice Páně: ať se mi stane
podle Tvého slova. Lk 1,38

Vydává
Sekce pro mládež ČBK
a Asociace křesťanských spolků, z.s.

Thákurova 3
160 00 Praha 6